

▶ ▶ ▶

Cyber konvencija i pravne implikacije cyber kriminala

▶ ▶ ▶

Prepreke za krivično gonjenje cyber kriminala

- **Problemi:**

- **Materijalno pravo: definicije cyber - visokotehnološkog kriminala**
- **Procesno pravo: sakupljanje digitalnih dokaza**
- **Saradnja: brze i povjerljive istrage**

- **Usvajanje krivičnog zakona**

Međunarodni standardi

- **Cyber kriminal je problem u čitavom svijetu**
- **Domaći zakoni definišu krivična djela cyber kriminala**
  - **Omogućavaju uspješno vođenje istraga i krivično gonjenje**
  - **Poboljšavaju međunarodnu pravnu saradnju**

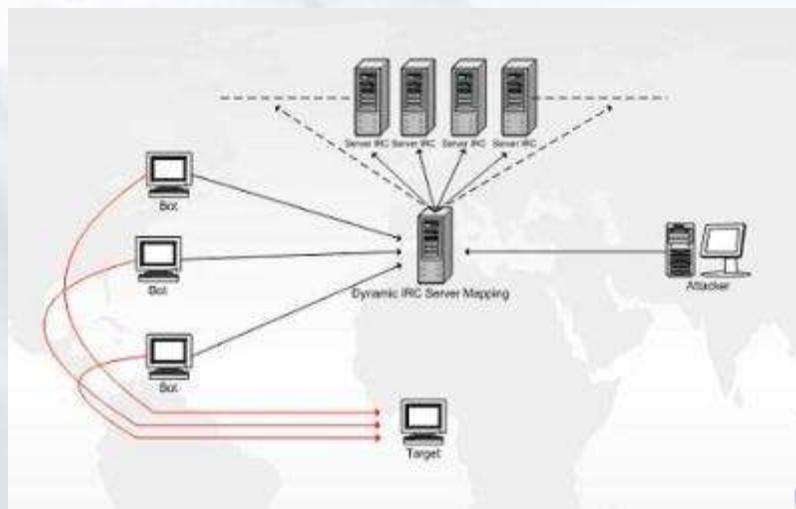
Konvencija o cyber kriminalu

- **Potpisana 2001. godine**
- **Na snazi od 2004. godine**
- **BiH ratifikovala 2006. godine**
- **Dostupna svim zemljama**
- **Potpisnice: više od 21 evropske zemlje**
- **Šta se zahtijeva od potpisnica:**
  - **Uspostavljanje materijalnih domaćih zakona o cyber kriminalu**
  - **Osiguravanje da domaće policijske ustanove mogu istraživati i krivično goniti cyber kriminal**
  - **Obezbjeđivanje međunarodne saradnje drugim strankama kod istraga cyber kriminala**

Šta je Internet (cyber) kriminal?

- Dvije glavne kategorije
  - Krivična djela usmjerena na kompjuterske podatke i sisteme
  - Krivična djela vezana za kompjutere i Internet

Neovlašteni pristup

- Namjerni bespravni pristup kompjuterskom sistemu
- Neovlašteni pristup radi:
  - Nanoštenja štete kompjuterskim sistemima i podacima
  - Kompromitovanja povjerljivih podataka

Neovlašteno presretanje podataka

- Namjerno bespravno presretanje podataka prema kompjuterskom sistemu, iz njega ili unutar njega
- Štiti privatnost nejavnih prenosa kompjuterskih podataka od nadziranja i snimanja.

Ometanje podataka

- **Namjerno neovlašteno oštećivanje, brisanje, uništavanje, mijenjanje ili činjenje neupotrebljivim kompjuterskih podataka**
- **Umetanje malicioznog koda koji predstavlja prijetnju za integritet ili mogućnost upotrebe podataka i programa**
  - **Virusi koji ometaju podatke**

Ometanje sistema

- **Namjerni neovlašteni čin koji ozbiljno narušava funkcionisanje kompjuterskog sistema**
- **Obuhvata unošenje, prenošenje, oštećivanje, brisanje, pogoršavanje, mijenjanje ili činjenje neupotrebljivim kompjuterskih podataka**
  - **Napadi uskraćivanja usluga**
  - **Virusi koji zaustavljaju ili usporavaju rad kompjuterskih sistema**

Zloupotreba uređaja

- **Namjerni neovlašteni čin proizvodnje, prodaje, pribavljanja ili distribucije:**
    - **Pristupnih uređaja (uključujući kompjuterske programe)**
    - **Kompjuterskih lozinki**
    - **Šifri**
    - **Drugih pristupnih podataka**
- radi činjena djela cyber kriminala**

Krivična djela vezana za kompjutere i Internet

- Kompjutersko krivotvorenje
- Kompjuterske prevare
- Dječija pornografija
- Povrede intelektualnog vlasništva

Vrste digitalnih dokaza

- **Podaci o sadržaju**
  - Suština, svrha ili značenje komunikacije ili drugih podataka
- **Podaci o prometu**
  - Proizvedeni od strane kompjutera i vezani za kompjuterske komunikacije
- **Informacije o pretplatniku**
  - Čuva ih pružalac usluga ili pretplatnik
  - Drugačiji od podataka o sadržaju ili saobraćaju

Opšti faktori

- Digitalni dokazi
  - Različiti pravni sistemi
  - Različite procedure i ograničenja
- Povjerljivost istrage
- Pažljiva ravnoteža:
  - Policijski interesi ↔ ljudska prava

Očuvanje podataka

- Omogućava hitnu **zaštitu** naznačenih **pohranjenih** kompjuterskih podataka
- Može obuhvatati djelimično otkrivanje podataka o **prometu**
- Sprečava gubljenje ili modifikaciju podataka
  - Namjerno ili slučajno brisanje ili promjenu
  - Poslovna praksa

Naredba o izuzimanju podataka

- Omogućava naredbu da se predaju:
  - Navedeni pohranjeni kompjuterski podaci
  - Informacije o pretplatnicima od pružaoca Internet usluga (ISP-a)
- Različiti standardi za **sadržajne** i podatke o **saobraćaju**

Pretraga i zapljena pohranjenih kompjuterskih podataka

- **Kompjuterski sistem i pohranjeni podaci**
- **Medijum za pohranjivanje (tvrdi diskovi, CD i DVD diskovi)**
- **Replikacija podataka**

Sakupljanje podataka o saobraćaju u stvarnom vremenu

- Ovlaštenje:
  - Sakupljanje i snimanje podataka o saobraćaju u stvarnom vremenu tehničkim sredstvima
  - Davanje naloga pružaocima usluga da pruže pomoć
- Značajni uslovi i mjere zaštite

Presretanje podataka o sadržaju

- **Ovlašćenje:**
  - Sakupljanje i snimanje podataka o **sadržaju** u **stvarnom vremenu** tehničkim sredstvima
  - Davanje naloga pružaocima usluga da pruže pomoć
- **Značajni uslovi i mjere zaštite**

Svjetski kriminal i saradnja

- **Svako krivično djelo koje je povezano sa kompjuterom**
- **Saradnja radi rješavanja krivičnih djela**
- **Informacije iz nevladinih izvora**
- **Prepreke efektivnoj međunarodnoj saradnji**

Problemi kod sakupljanja i razmjene dokaza

- Prihvatljivost dokaza na sudu u više zemalja
- Prihvatljivost procedura kompjuterske forenzike
- Pokrivenost elektronskih dokaza MLAT-om

Poboljšavanje razmjene informacija

Opcije:

- *Očuvanje* podataka o domaćem saobraćaju
- Obavijest ako se otkrivanje podataka tiče neke 3. zemlje
- Davanje podataka ukoliko je zatražena pomoć

Napori poboljšavanja razmjene informacija

Konvencija o cyber kriminalu Vijeća Evrope

- MLAT u zemljama koje ga nemaju
- Nabavka i otkrivanje elektronskih dokaza
- Proceduralni mehanizmi u međunarodnim slučajevima

Metode međunarodne saradnje

Jednostrane mjere:

- Javno dostupne informacije
- Pristanak vlasnika

Neformalna saradnja:

- Istražioc sa istražiocem

Formalna saradnja:

- MLAT sporazumi: Sporazumi o uzajamnoj pravnoj saradnji
- Sudske zamolnice
- Izvršni dogovori

Međunarodne mreže za kontakt

- Mreža Interpola za kompjuterski kriminal
- Mreža G8 kontakata koji su dostupni non-stop za tehnološki kriminal

